

Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Eğitimi Sürecinde Kazandıkları Teknik Davranışların İncelenmesi

Yavuz Selim KALELİ¹, Nurtuğ BARIŞERİ²

Özet: Piyano eğitiminin en önemli boyutlarından birisi teknik davranışlardır. Teknik davranışlar piyanoda başlangıç seviyesinden ilerleyen seviyelere kadar, piyano tekniğini oluşturan en temel unsur olmuşlardır. Bu teknik davranışların daima dikkatli ve denetimli çalışılması gerekmektedir. Müzik öğretmenliği bölümlerinde ise piyanonun çok amaçlı kullanımlarına kolaylık sağlamak için teknik davranışlar titizlikle üzerinde durulması önem taşıyan bir durum haline gelmektedir.

Bu araştırmanın problemini, Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. 2 ve 3. sınıf öğrencilerinin, piyano ders içeriklerine yönelik aldıkları teknik davranış becerilerinin belirlenmesi oluşturmaktadır. Bu bakımdan bu araştırma, güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi ana bilim dallarında uygulanmakta olan piyano eğitimi alan müzik öğretmeni adaylarının 1. 2. ve 3. sınıfın sonunda kazandıkları davranışları ve teknik becerilerini gözlemlemeye yöneliktir.

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının piyano tekniği davranışlarını kazanma durumlarını araştırmak ve piyano öğretim elemanlarının piyano çalgısına ait teknik davranışların kazandırılmasına ilişkin görüşlerini almaktır.

Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalından seçilmiş 15 öğrenci ve 9 piyano öğretim elemanıdır. Araştırmada veri toplamak

¹ Necmettin Erbakan Üniversitesi, Müzik Bölümü, yavuzselimkaleli@hotmail.com

² Necmettin Erbakan Üniversitesi, Müzik Eğitimi Bölümü, nurtuq@hotmail.com

amacıyla uzman görüşleri alınarak 10 teknik davranışı kapsayan gözlem formu ve 7 sorudan oluşan görüşme formu hazırlanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar şu şekilde özetlenebilir:

Müzik öğretmeni adaylarının lisans 1. sınıf düzeyinde aldığı teknik davranışların "iyi" derecede, lisans 2. sınıf düzeyinde "orta" derecede, lisans 3. sınıf düzeyinde "orta" derecede olduğu saptanmıştır. Öğretim elemanları ile yapılan görüşmeler ve gözlem bulgularına göre öğrencilerin, pedal kullanım davranışları, dönemsel ifade, eser içindeki motif ve cümlelerin ifadelendirilmesi, gam, arpej çalışmaları gibi teknik davranışlarda eksiklikler belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Teknik davranış, piyano, piyano tekniği

Giriş

Mesleki müzik eğitimi; müziğe belli bir düzeyde yeteneği olan kişilere, müziğin bir koluna yönelik olarak verilen eğitimidir. Mesleki müzik eğitimi, Güzel Sanatlar Liseleri, Güzel Sanatlar Fakülteleri, Konservatuar, Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dalları ve Bando Müzik Okulları tarafından verilmektedir. (Erenözlü, 2004). Ülkemizde sayısı hızla artan güzel sanatlar eğitimi bölümü, müzik öğretmenliği programlarının lisans programında yer alan çalgı eğitiminin çok önemli bir dalı da piyano eğitimidir. Hiçbir enstrümanın sahip olmadığı ses ve armoni olanaklarına sahip olması sebebiyledir ki, piyano eğitimi çalgı eğitiminin en önemli boyutudur.

Müzik öğretmenliği programlarında eğitim-öğretim gören öğrencilerin her biri keman, viyola, ud, kanun vb. çalgılardan bir tanesini bireysel çalgı olarak seçmekte ve çalmaktadır. Farklı çalgılar çalan bu öğrencilerin hepsi aynı zamanda altı dönem piyano eğitimi almaktadır. Piyano eğitimi; müzik öğretmeni adaylarına bir enstrüman çalmaya ek olarak, temel müzik eğitiminde kullanılan kuram ve teorinin uygulamaya dönüştürülmesinde önemli bir araçtır, pek çok müzikal bilgiyi de beraberinde kazandırmaktadır (Kıvrak, 2003). Ses eğitimi, müziksel işitme okuma ve yazma, eğitim müziği besteleme, eşlik, armoni ve bir solo çalgısı olması sebebiyle piyano eğitimi çalgı eğitiminin en önemli boyutudur (Ekinci, 1998). Yalnız çalıcı olarak değil müzik uygulayıcısı olarak piyanoyu işlevsel olarak kullanmak önemlidir. Bu anlamda piyano çalgısına özgü çalma tekniği ve davranışlarını doğru anlamak, uygulamak ve aktarmak gerekir. Teknik

davranışlar piyanoda başlangıç seviyesinden ilerleyen seviyelere kadar her zaman en temel unsurdur. Bu teknik davranışların daima dikkatli ve denetimli çalışılması gerekmektedir. Müzik öğretmenliği bölümlerinde ise, piyanonun çok amaçlı kullanımlarına kolaylık sağlamak için teknik davranışlar, titizlikle üzerinde durulması önem taşıyan bir durum haline gelmektedir.

Technique sözcüğü Yunancadaki Tekhnikos sözcüğünden Fransızca'ya geçmiştir. Bu sözcük de tekhne sözcüğünden gelir ki anlamı sanattır (Şen, 1999: 21). Bir başka tanıma göre teknik, "Bir sanat, bir bilim, bir meslek dalında kullanılan yöntemlerin tümü. Bir icracının mesleğindeki uygulamaya yönelik becerisi, bilgisi ve gücüdür "(Sözer, 1986: 695).

Piyano tekniği ise: Piyano çalma eylemine doğrudan katılan piyanistik elemanların piyanoya uyumudur (Küçük, 2002), piyano tekniği, sonuçta fiziksel, ruhsal ve sinirsel koşulların ve bu koşullara uyum gösterebilmenin bilimidir (Pamir, 1987) şeklinde tanımlanmıştır.

Piyano tekniği, müziksel ifade için anahtar, yorum için araçtır. Hareket ve anlam birbirleriyle o kadar ilişkilidir ki, belli el, bilek ve kol hareketi, mesajı iletmenin bir parçasıdır. Örneğin müziksel süreklilik fiziksel sürekliliği gerektirir. İyi çalma tekniği esnek, verimli ve emin olarak çeşitli yaklaşımları keşfetmeyi cesaretlendirir (Fink, 1992).

Piyano tekniğinin gelişimini, çalgının gelişmesi, müzik türlerinin artışı ve gelişimi, virtüözlüğün yükselmesi, sanatçıların kişisel hisleri ve özellikleri, seyirci zevk ve değerlerinin oluşması gibi birçok faktör etkilemektedir.

Clementi ve arkadaşlarına göre her piyanistin eşit kuvvette on parmağa sahip olması gerekmektedir. "Clementi, yazdığı egzersiz ve etütlerle, elin üstünün düz ve parmak uçlarının aynı hizada durması, yalnızca parmakların hareket etmesi ve zayıf parmakların kuvvetlenmesini amaçlamıştır ki, bu öğretiyeye günümüzde salt parmak tekniği denmektedir".(Küçük, 2002: 70)

Hanon'a göre elin beş parmağı da eşit şekilde eğitilirse, piyano için yazılabilecek her eser çalınabilir; tek problem, bu hareketlerin kendi aralarındaki uyumunu sağlamaktır ki, bu da, kolaylıkla çözülebilir (Gültek, 2007).

Carl Czerny (1791 – 1857) ise, tüm çalma problemlerini çözmeye yönelik kısa ve uzun binlerce etüt yazarak, kendi eğitim anlayışını oldukça sistematik bir biçimde ortaya koymuştur. Czerny'nin düşüncesine göre, parmak gelişimi, mekanik jimnastiğe dayalıdır; yolunda gitmeyen konular, sürekli mekanik tekrarlarla çözülmelidir. Ona göre teknik, müzikten bağımsız olarak geliştirilmeli, sonra da geliştirilen bu teknik, müzik sanatının hizmetine sunulmalıdır. Czerny, müziksel içerikle teknik içeriğin birbirinden ayrılması gerektiğini ilk olarak dile getiren eğitimcilerdendir.

Chopin, geleneksel yaklaşıma katılmayarak elin, bileğin, ön kolun ve kolun uyumlu biçimde kullanılması gerektiğini söylemiştir. Gam çalınırken piyanistin kolunu gam boyunca yatay olarak hareket ettirmesi gerektiğini düşünmüş, pasajlarda, arpejlerde ve gamlarda başparmak geçişleri yapılırken elin döndürülmemesi gerektiğini savunmuştur.

Geleneksel ekolün mekanik prensiplerinden uzaklaşmayı tavsiye eden Schumann'a göre, her gün sürekli ve uzun saatler boyunca yapılan gam ve alıştırma, güzel konuşmak için alfabeyi her gün saatlerce tekrarlamaya benzer ve gereksiz bir uğraştır. İçinde farklı teknik güçlükler olan karmaşık bir besteyi çalışmak, bundan daha iyi bir teknik çalışma olabilir (Gültek, 2007).

Ekinci' nin (2004) müzik öğretmeni adaylarının çok önemli bir kısmının teknik alıştırma gerekliliğine inandıkları; ancak gerek ders süresinin yetersiz olmasından, gerekse öğretmenleri tarafından bu çalışmalarını yapmaya yeterli motive edilmediklerinden ve düzenli çalışma alışkanlıklarının olmayışından bireysel çalışmalarında bu teknik alıştırma yeterli ölçüde yer veremedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Özen'in (2004) yaptığı çalışmada müzik eğitimi bölümü son sınıf öğrencilerinin piyanoyu müzik öğretmenliğinin gerekleri doğrultusunda kullanma becerilerinin % 45'inin , "Öğrencilerin söylediği kolay okul şarkılarına piyano ile eşlik çalma" davranışı bakımından yetersiz olduğu ve müzik bölümü piyano öğretim elemanlarının müzik öğretmeni adaylarının kazanması gereken 26 önemli davranıştan "öğrencilerin söylediği kolay okul şarkılarını piyano ile eşiklemede % 88'le 1. sırada öncelik verdikleri, son sınıf öğrencilerinin ise kazanılması gereken önemli davranışlar arasında bu davranışa ilk on arasında yer verdikleri görülmüştür.

Yılmazlar (2005) tarafından yapılan bir araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının, üç yıl almış oldukları piyano eğitimi sonucunda, başlangıç piyano öğretiminde edinilen temel teknik ve davranışların öğretimi konusunda uyguladıkları yöntem ve teknikleri değerlendirilmiştir. Yapılan iki gözlem arasında önemli farklılıklar bulunmuştur. Öğrencilerin 1. gözlemlerde belirlenen piyano çalma teknik ve davranışlarının 2. gözlemlerde geliştiği ve yeterli öğrenme düzeyine ulaştığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlara dayanarak hedeflenen davranışlar, birinci gözlemlerde "zayıf" olup, "geçerli öğrenme" düzeyine ulaşamamıştır. Ancak, ikinci gözlem sonucunda hedeflenen davranışlar "yeterli öğrenme" düzeyine ulaşmıştır.

Bu araştırmanın problemini güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi ana bilim dallarında piyano eğitimi alan müzik öğretmeni adaylarının 1. 2. ve 3. sınıfın sonunda kazandıkları davranışları ve teknik becerilerini gözlemlemeye yöneliktir.

Amaç

Araştırmanın genel amacı Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören öğrencilerin piyano çalma tekniği ile ilgili kazanılan davranışların durumunu belirlemek ve piyano öğretim elemanlarının bu süreçteki düşüncelerini ve müzik öğretmenliği bölümlerinde daha nitelikli bir piyano eğitiminin verilebilmesi için öneriler sunmayı amaçlamaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda şu sorulara cevap aranmaktadır:

Araştırma soruları

1. Piyano eğitimi alan lisans 1. 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin piyano çalma tekniği ile ilgili kazandıkları davranışlar nelerdir?
2. Müzik Eğitimi Anabilim Dalında görev yapmakta olan piyano öğretim elemanlarının Lisans 1. 2. ve 3. sınıf düzeyindeki piyano çalma tekniği ile ilgili davranışların gerçekleştirilmesinde karşılaşılan problemler konusundaki görüşleri nelerdir?
3. Piyano eğitimi alan öğrencilerin gözlenen piyano çalma tekniği ve öğretim elemanlarının bu konudaki görüşleri doğrultusunda piyano eğitimindeki teknik davranışların kazandırılması ile ilgili karşılaşılan genel problemler nelerdir?

Önem

Bu araştırma, müzik öğretmenliği bölümlerinde verilen piyano eğitimi teknik davranışlarının uygulanma durumlarının tespiti ve yapılan öneriler müzik öğretmenliği bölümlerinde verilen piyano eğitimini daha nitelikli hale getirilebilmesi açısından önemlidir.

Yöntem

Araştırma modeli, araştırılacak problemin anlaşılması ve çözülmesi için oluşturulan soyut kavramsal bir sistemdir ve araştırmanın amaçladığı sonuçlara ulaştıracak bir araştırma planıdır. Bu çalışmada Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitim Bölümü Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 1. 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin piyano çalma teknik davranışlarının kazandırılması konusunda detaylı bir şekilde var olan ilişkilerini belirleyerek bir yargıya varmayı ve durum tespitini yapmayı amaçlamaktadır. Bu çalışmanın sonuçları yalnız belirtilen üniversitenin ilgili birimiyle geçerli olup bir genelleme yapma amacı taşımamaktadır. Örnek olay tarama modelleri yapılan araştırmaların daha ayrıntılı ve gerçeğe daha yakın bilgiler vereceğini belirtmektedir. Olayların olası nedenleri sonuçları ve etkilerinin örnek olay modeli ile yapıldığında daha kolay görülebilecektir. Daha önceki yapılan çalışmalar incelendiğinde genel tarama modellerinin yetersiz olduğu görülmüştür. Bundan dolayı bu çalışma örnek olay tarama modeli ile yapılacaktır. Örnek olay modelleri nitel araştırmalardaki durum çalışmasına benzetilebilir. Bununla birlikte tekil taramalar, ilişkisel taramalar, zamansal yaklaşımlar, karşılaştırmalar da yapılabilir.(Köse, 2010)

Bu araştırmada amaç lisans 1. 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin piyano çalma teknik davranışlarını belirlemek ve öğretim elemanlarının piyano eğitimi sürecinde bu konu ile ilgili görüşlerini almaktır. Piyano çalma teknik ve davranışlarının belirlenmesi gözlem yaparak değerlendirilmesi gereken bir olgudur. Aynı zamanda piyano çalma teknik ve davranışları Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitim Bölümü Anabilim Dalı içerisinde yapılan bir durum tespiti çalışmasıdır. Gözlemlerin likert türü bir derecelendirme düzeneği ile değerlendirilmesi araştırmanın nicel yaklaşımla geliştirilmesini gerektirmiştir.

Çalışma Gurubu

Araştırmanın çalışma evrenini Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında okuyan, Lisans 1. 2. ve 3. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini 15

öğrenci oluşturmaktadır. Her sınıftan 5'er öğrenci rastlantısal bir şekilde seçilmiştir. Örnekleme oluşturan öğrenciler güz dönemi piyano final sınavında bir komisyon tarafından gözlemlenmiştir.

Lisans 1. 2. ve 3. sınıftaki öğrencilerin Piyano çalma teknik ve davranışlarının belirlenmesi konusunda görüşme yapılacak grup yine bu üniversitede görev yapan ve piyano eğitimini yürüten toplam 9 öğretim elemanından oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Örnek olay modeline göre belirlenmiş bu çalışmada veri toplama için iki teknik kullanılmıştır. Gözlem tekniği ve görüşme tekniği. Araştırmada öğrencilerin teknik davranış düzeylerini belirlemede Beşli Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Likert tipi ölçeklerde genellikle çeşitli katılma derecelerini gösteren seçenekler her ifadenin altında ya da karşısında sayısal bir dereceleme ölçeği olarak verilmekte, ölçeği alan birey tutumla ilgili maddeyi okuduktan sonra verilen maddelerden birini seçmektedir. Bunlar her iki uç arası kesintisiz ifadelerdir (Yayla, 2003: 1). Gözlem formunda kullanılan seçenekler ve düzeyleri aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1. Değer ölçütü puanlama aralıkları

	SEÇENEKLER	DÜZEY
1	Hiç	1.00-1.79
2	Çok az	1.80-2.59
3	Orta	2.60-3.39
4	İyi	3.40-4.19
5	Çok İyi	4.20-5.00

Düzelere göre, 1.00-1.79 arası ölçülen değer mevcut olmadığını, 1.80-2.59 arası değer zayıf derecede olduğunu, 2.60-3.39 arası değer orta derecede olduğunu, 3.40-4.19 arası değer iyi derecede olduğunu, 4.20-5.00 arası değer çok iyi derecede olduğunu göstermektedir.

Ölçme aracının geçerliliğini sağlamak için teknik davranışlar müzik öğretmenliği bölümleri lisans programı ders içerikleri bölümünden alınmıştır.

Gözlem formu içerisinde cümleler oluşturulurken, ders içeriği ve hedef kapsamı dikkate alınmıştır. Bu yönüyle kapsam geçerliliği yüksektir. Gözlem formu lisans 1. 2. ve 3. sınıflardan 5'er öğrenci üzerinde uygulanmıştır.

Tablo 2. Sınıflara göre teknik davranış özellikleri

Lisans 1	Lisans 2	Lisans 3
Piyano çalmaya uygun vücut pozisyonu alma	Parmak, kol ve vücut ağırlığını tuşeye aktarma	Nüanslardaki teknik becerileri uygulayabilme
Omuz, dirsek, bilek konumunu doğru kavranması	Nüanslardaki teknik becerileri uygulayabilme	Motif ve cümlelerin doğru teknikle çalınması
Elin yuvarlaklığını sağlama	Motif ve cümlelerin doğru teknikle çalınması	Teknik davranışları uygularken temponun korunması
Parmak ucunu tuşeye doğru oturtabilme	Dönemsel müzikal ifade ile teknik davranışları birleştirebilme	Dönemsel müzikal ifade ile teknik davranışları birleştirebilme
Parmak, kol ve vücut ağırlığını tuşeye aktarma	Dört oktav paralel gam tekniğini uygulayabilme	Mordan tekniğini doğru devinimlerle uygulayabilme
Beden rahatlığı	Başparmak geçidini doğru gerçekleştirme	Gruppetto tekniğini doğru devinimlerle uygulayabilme
Motif ve cümlelerin doğru teknikle çalınması	Üstten 3. ve 4. parmak geçidini doğru gerçekleştirme	Tril tekniğini doğru devinimlerle uygulayabilme
Doğru devinimlerle çalış tekniklerini kullanabilme(legato, staccato, portato v.b.)	Dört oktav paralel arpej tekniğini uygulayabilme	Pedal tekniğini uygulayabilme
Nüanslardaki teknik becerileri uygulayabilme	Arpej tekniğinde bilek esnekliğinin sağlanması	Dört oktav paralel arpej tekniğini uygulayabilme
Teknik davranışları uygularken temponun korunması	Doğru devinimlerle çalış tekniklerini kullanabilme(legato, staccato, portato v.b.)	Dört oktav paralel gam tekniğini uygulayabilme

Görüşme formu Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda görev yapmakta olan toplam 9 piyano öğretim elemanının, piyano teknik davranışlarının belirlenmesi doğrultusunda yöneltilen 7 adet açık uçlu soruyu cevaplamasıyla oluşmuştur.

Verilerin Çözümlemesi

Çalışma grubunun başarı düzeylerinin eşit olup olmadığı, araştırmacı tarafından hazırlanan 10 temel hedef davranışa ilişkin derecelendirmeli başarı düzeyi ölçme formu kullanılarak biri araştırmacı olmak üzere toplam üç alan uzman tarafından puanlanmıştır. Uzmanların deneklere verdikleri puanlar arasındaki uyum non parametrik testlerden

Kendall'in Uyum Katsayısı (W) kullanılarak hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 1'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Puanlayıcılar Arası Uyum İstatistiği

		n	$\bar{X}$	Std sapma	Minimum	Maksimum
Lisans 1	Gözlemci 1	5	3.48	0.517	3	4
	Gözlemci 2	5	3.26	0.611	3	4
	Gözlemci 3	5	3.44	0.532	3	4
Lisans 2	Gözlemci 1	5	3.22	0.342	3	4
	Gözlemci 2	5	3.02	0.576	2	4
	Gözlemci 3	5	3.30	0.381	3	4
Lisans 3	Gözlemci 1	5	2.76	1.069	2	4
	Gözlemci 2	5	2.70	1.239	2	5
	Gözlemci 3	5	2.72	1.021	2	4
Kendall W	0.34					
P	0.03*					

Kendall W testi, birden çok değerlendirici veya gözlemcinin değerlendirmelerindeki uyumlulukları test etmek için kullanılır. Kendall W testi, test içi uyumluluğun güvenilirliğini değerlendirmek için de yorumlanabilir (Özdamar, 2004).

Yapılan analiz sonuçları incelendiğinde Kendall W değeri 0.34(p=0.03) olarak hesaplanmıştır ve bu değer p<0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu durum, araştırmaya katılan üç gözlemcinin öğrencilere verdikleri puanlar arasında uyum olduğunu ortaya koymaktadır. Aynı zamanda elde edilen bu sonuç puanlayıcılar arası güvenilirlik bakımından da yorumlanabilir ve puanlayıcının (veya formun) güvenilir olduğu söylenebilir.

Görüşme yoluyla elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla çözümlenmiştir. "Bu analiz türünde elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir" (Yıldırım&Şimşek, 2006).

Piyano öğretim elemanları ile yapılan görüşmelerin yazıya geçirilmesinden sonra her soru için belirli temalar belirlenmiştir. Daha sonra bu temalara göre piyano öğretim elemanlarının görüşleri doğrudan alıntı şeklinde gruplandırılmıştır. Bu gruplarla birlikte gözlem tekniği ile elde sonuçlara göre ortak veriler belirlenmiştir.

Bulgular

Çalışma Grubunu Oluşturan 1. 2. ve 3. Sınıf Öğrencilerinin Teknik Davranış Düzeyleri

Gözlem formunda kullanılan teknik davranışlardan elde edilen lisans 1. sınıf öğrencilerinin piyano teknik davranış tablosu aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 4. Lisans 1. sınıf öğrencilerinin teknik davranışlarına ilişkin bulgular

DAVRANIŞLAR	1. Öğr.	2. Öğr.	3. Öğr.	4. Öğr.	5. Öğr.	Genel
Piyano çalmaya uygun vücut pozisyonu alma	4	4	3	4	4	3,8
Omuz, dirsek, bilek konumunu doğru kavranması	3	4	4	4	4	3,8
Elin yuvarlaklığını sağlama	3	4	3	4	4	3,6
Parmak ucunu tuşeye doğru oturabilme	3	3	3	3	4	3,2
Parmak, kol ve vücut ağırlığını tuşeye aktarma	4	3	3	4	4	3,6
Beden rahatlığı	3	4	3	5	4	3,8
Motif ve cümlelerin doğru teknikle çalınması	2	3	2	4	4	3
Doğru devinimlerle çalış tekniklerini kullanabilme (legato, staccato, portato v.b.)	4	4	2	4	4	3,6
Nüanslardaki teknik becerileri uygulayabilme	2	3	2	4	4	3
Teknik davranışları uygularken temponun korunması	3	4	3	3	4	3,4

Tablo 4'de görüldüğü gibi, lisans 1. sınıf öğrencilerinin "iyi" düzeyde olan davranışları, *piyano çalmaya uygun vücut pozisyonu alma, omuz, dirsek, bilek konumunu doğru oturabilme, elin yuvarlaklığını sağlama, parmak, kol ve vücut ağırlığını tuşeye aktarma, beden rahatlığı, doğru devinimlerle çalış tekniklerini kullanabilme (legato, staccato, portato v.b.), teknik davranışları uygularken temponun korunması*, "orta" düzeyde olan davranışlar ise, *parmak ucunu tuşeye doğru oturabilme, motif ve cümlelerin doğru teknikle çalınması, nüanslardaki*

teknik becerileri uygulayabilme, teknik davranışların genel ortalamasının da 3,48 oranında "iyi" olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Lisans 2. sınıf öğrencilerinin teknik davranışlarına ilişkin bulgular

DAVRANIŞLAR	1. Öğr.	2. Öğr.	3. Öğr.	4. Öğr.	5. Öğr.	Genel
Parmak, kol ve vücut ağırlığını tuşeye aktarma	3	3	3	4	4	3,4
Nüanslardaki teknik becerileri uygulayabilme	3	2	3	4	3	3
Motif ve cümlelerin doğru teknikle çalınması	3	4	3	4	3	3,4
Dönemsel müzikal ifade ile teknik davranışları birleştirebilme	3	3	2	4	4	3,2
Dört oktav paralel gam tekniğini uygulayabilme	4	4	4	3	2	3,4
Başparmak geçidini doğru gerçekleştirme	4	4	4	3	3	3,6
Üstten 3. ve 4. parmak geçidini doğru gerçekleştirme	4	4	3	3	3	3,4
Dört oktav paralel arpej tekniğini uygulayabilme	3	3	2	4	3	3
Arpej tekniğinde bilek esnekliğinin sağlanması	3	4	2	4	2	2,6
Doğru devinimlerle çalış tekniklerini kullanabilme (legato, staccato, portato v.b.)	4	4	2	4	3	3,2

Tablo 5.'de görüldüğü gibi lisans 2. sınıf öğrencilerinin "iyi" düzeyde olan davranışları, *parmak, kol ve vücut ağırlığını tuşeye aktarma, motif ve cümlelerin doğru teknikle çalınması, dört oktav paralel gam tekniğini uygulayabilme, başparmak geçidini doğru gerçekleştirme, üstten 3. ve 4. parmak geçidini doğru gerçekleştirme*, olduğu görülmektedir. "Orta" düzeyde olan davranışları ise, *nüanslardaki teknik becerileri uygulayabilme, dönemsel müzikal ifade ile teknik davranışları birleştirebilme, dört oktav paralel arpej tekniğini uygulayabilme, arpej tekniğinde bilek esnekliğinin sağlanması, doğru devinimlerle çalış tekniklerini kullanabilme (legato, staccato, portato v.b.)* olarak tespit edilmiştir.

Tablo 6. Lisans 3. sınıf öğrencilerinin teknik davranışlarına ilişkin bulgular

DAVRANIŞLAR	1. Öğr.	2. Öğr.	3. Öğr.	4. Öğr.	5. Öğr.	Genel
Nüanslardaki teknik becerileri uygulayabilme	4	4	3	3	3	3
Motif ve cümlelerin doğru teknikle çalınması	4	3	3	2	3	3,2
Teknik davranışları uygularken temponun korunması	4	3	3	4	3	3
Dönemsel müzikal ifade ile teknik davranışları birleştirebilme	4	4	3	3	2	3,4
Mordan tekniğini doğru devinimlerle uygulayabilme	3	2	4	4	4	3,4
Gruppetto tekniğini doğru devinimlerle uygulayabilme	3	3	4	4	4	3,2
Tril tekniğini doğru devinimlerle uygulayabilme	3	3	4	4	3	3
Pedal tekniğini uygulayabilme	4	3	3	3	2	3
Dört oktav paralel arpej tekniğini uygulayabilme	4	2	3	4	2	3,4
Dört oktav paralel gam tekniğini uygulayabilme	4	3	4	4	2	3,4

Tablo 6'da görüldüğü gibi, lisans 3. sınıf öğrencilerinin "iyi" düzeyde olan davranışları, *dönemsel müzikal ifade ile teknik davranışları birleştirebilme* düzeylerinin, *mordan tekniğini doğru devinimlerle uygulayabilme*, *dört oktav paralel Arpej tekniğini uygulayabilme*, *dört oktav paralel gam tekniğini uygulayabilme*. "Orta" olan davranışları ise, *nüanslardaki teknik becerileri uygulayabilme*, *motif ve cümlelerin doğru teknikle çalınması*, *teknik davranışları uygularken temponun korunması*, *gruppetto tekniğini doğru devinimlerle uygulayabilme*, *tril tekniğini doğru devinimlerle uygulayabilme*, *pedal tekniğini uygulayabilme* olarak tespit edilmiştir.

Piyano Öğretim Elemanlarının Lisans 1. 2. ve 3. Sınıf Öğrencilerinin Teknik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Piyano derslerini yürüten öğretim elemanlarıyla yapılan görüşme sonucunda, 1. 2. ve 3. sınıfların teknik düzeylerine ilişkin görüşleri saptanmıştır.

Piyano Öğretim Elemanlarının Lisans 1. Sınıfa İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulgular Ve Yorum

Öğretim elemanları, lisans 1. sınıf için genel olarak piyanoda temel duruş pozisyonunda öğrencinin en çok elin tuşe üzerindeki pozisyonuyla ilgili problem yaşadıklarını düşünmektedirler. Bilekleri fazla kaldırma ve parmak eklemlerinin tuşa bastıktan sonra kırılmasıyla ilgili problem yaşayan öğretim elemanları çoğunluktadır. Bazı öğretim elemanları ayakların duruş problemi ve tabure mesafesinin ayarlanmasında öğrencilerin dikkat etmediklerinin belirtmektedirler. Temel duruş pozisyonuyla ilgili son olarak diğer öğretim elemanları daha önceden piyano eğitimi almış öğrencilerde yanlış alışkanlıkları düzeltmenin uzun sürdüğünden ve bu alışkanlıkları düzeltirken bazı teknik davranışları geç öğrendiklerini dile getirmektedirler. Öğretim elemanları temel duruş pozisyonun aşağıda belirtilen sıkıntılar giderildiğinde doğru bir şekilde gerçekleşeceği görüşündedir.

	Vücut pozisyonu	<i>"Ya çok kambur ya da çok dik oturarak oturma eğilimi çok fazla."</i>
Temel Duruş	Tabure üzerindeki pozisyon	<i>"Oturuş ve tabure mesafesine dikkat etmediklerini ve bunu çok önemsemediklerini gözlüyorum."</i>
	Ellerin tuşe üzerindeki pozisyonu	<i>"El pozisyonunda, bilekleri fazla kaldırma, parmak eklemlerinin çökmesi, parmakların havaya kalkması gibi problemler olabiliyor".</i>

Piyano öğretim elemanları lisans 1. sınıf öğrencilerinin tempo ve müzikal terimleri kavrama ve uygulamada istenilen tempoya ulaşamadıkları görüşü belirtilmiştir. Yine bazı öğretim elemanları bunun çalışma eksikliğinden kaynaklandığını düşünmektedir. Diğer öğretim elemanları ise teknik davranışların temel alıştırmalarda yapılabildiği ama bu tekniklerin esere aktarılma sürecinde zorluklar yaşandığından bahsetmektedir.

	Terimleri kavrama ve uygulama	<i>"Yeni başlayan öğrenciler için tempo ve dinamikleri çalışılan etütlerle anlatılır, ancak anlatım terimlerinin hepsini dönem sonuna kadar kavraması çok zor."</i>
Müzikal terimler	Öğrenme süreci	<i>"Dönem sonunda kadar bu konulara sınırlı ve kaba bir şekilde hakim olmuş oluyorlar."</i>

Çalışma
alışkanlığı

Gerçek tempoda çaldırmak oldukça zor, yetersiz öğrenci çalışması gerçek tempoyu oluşturmada olumsuz etkiliyor."

Piyano öğretim elemanları bu seviyede genel olarak iki öğrenci profilini ayırmaktadırlar. Güzel sanatlar liselerinden gelen öğrencilerin eğer yanlış teknik davranışlar edinmiş ise bu davranışları düzeltmenin uzun bir zaman aldığından bahsetmektedirler. Diğer liselerden gelen yani yeni başlayan öğrencilerde ise teknik davranışları uygulamada güçlük çekilmediği konusunu dile getirmektedirler.

Piyano öğretim elemanlarının lisans 2. sınıfa ilişkin görüşleri ile ilgili bulgular ve yorum

Bu kısımda öğretim elemanları, lisans 2. sınıf öğrencileri için genel olarak tuşe hakimiyetini geliştirecek önemli çalışmalardan biri olarak gördükleri gam tekniği üzerinde durdukları saptanmıştır. Bu konuyla ilgili öğretim elemanlarının genel görüşü öğrencilerin tuşe hakimiyetini geliştirecek çalışmaları alışkanlık haline getirememeleri ve bununla birlikte bazı problemlerin geldiğini düşünmektedirler. Özellikle gam tekniğini hızlı tempoda yapabilmeye güçlükler yaşandığını söylemektedirler. Diğer öğretim elemanları ise bu teknik davranışları çalışırken ders saatinin yetersizliğinden bahsetmektedirler.

Bu görüşlerin yanında bazı öğretim elemanları ise, öğrenciler için bu teknik davranışların zor geldiği görüşündedir. Bu yüzden başarıyı kısmen sağlayabildiklerini belirtmektedirler.

Parmak pozisyonu	<i>"Gam, akor ve arpejlerde en çok yanlış parmak kullanımı ve baş parmak geçişlerinin kötü oluşuyla karşılaşıyorum."</i>
Artikülasyon	<i>"Artikülasyon için yanlış deşifre problem oluyor, bazen de koordinasyon."</i>
Ton bilgisi	<i>"Öğrencinin ton bilgisi yeterli değilse bunları öğretmekte problemler yaşıyoruz."</i>
Gam Tekniği	
Parmak pozisyonu	<i>"Paralel ve simetrik çalışmalar mutlaka yaptırıyorum, sanırım parmak ve ön kol kuvvetlerini daha iyi algıladıklarının hissediyorum."</i>
Parmak numarası	<i>"Simetrik çalışmalar parmak numaralarını daha kalıcı hale getiriyor."</i>

Tuşe
hakimiyeti

"Ağır çalıştırılırsa biraz başarıyorlar ama hızlı tempoda zorlanıyorlar. Teknik açıdan ilerlemesi için dizi çalışmalarının şart olduğunu anlatıyorum."

Piyano öğretim elemanları özellikle parmak geçişlerinin aksaması ve yeterli kıvraklıkla yapılmamasını gözlemlemektedirler. Ön kol ve beden rahatlığının bu çalışmalarda sağlanmasında problemler yaşadıklarını dile getirmektedirler. Derslerde teknik davranışların yeterli çalışması halinde öğrencinin piyano tekniğine katkı sağladığını düşünmektedirler.

Piyano öğretim elemanları bu sınıftaki teknik davranış seviyelerinin gözle görülür biçimde ayrıldığı görüşünde hem fikir olmaktadır. En çok üzerinde durdukları tuşe hakimiyetinin sağlanması için verilen etüt ve egzersizleri uygulayan öğrencilerin ileriki seviyelerde geçilecek olan dönemsel müzikal ifadeyi sağlama davranışında daha başarılı oldukları görüşündeler.

Piyano öğretim elemanlarının lisans 3. sınıfa ilişkin görüşleri ile ilgili bulgular ve yorum

Bu kısımda çalışma örneklemini oluşturan öğretim elemanlarından, lisans 3. sınıf öğrencileri için genel olarak farklı dönemlere ait eserleri çalmada dönemin özelliklerini yansıtmasını, pedal kullanımının önemini, eserdeki süsleme işaretlerinin doğru kullanılmasına, eserin temposuna uygun bir biçimde çalmasına ilişkin görüşleri saptanmıştır.

Bu dönemdeki öğrencilerin öğretim elemanlarının görüşlerine göre dönem özelliklerine yansıtırken teknik davranışlarda zorluklar yaşadıklarını belirtmektedirler. Özellikle romantik dönemde pedal unsurunun da devreye girmesiyle birlikte, iki elin koordinasyonu ile ilgili problemi olan öğrencilerde pedal kullanımı eklendiği zaman öğrencinin başarısız olduğu görüşündedirler.

Dönem özelliklerini yansıtırken öğrencilerin müzik dinleme alışkanlığının gelişmiş olması, teknik davranışları dönemin özelliklerine göre dikkatli uygulayabileceğini dile getirmektedirler.

Piyano öğretim elemanları lisans 3. sınıf için farklı dönemlere ait eserleri çalışırken oluşan problemlerdeki görüşleri şunlardır:

Dönem

"Bu sınıfta özellikle barok dönemi çalıştı ve süslemeleri"

	özellikleri	<i>üzerinde çalışılabiliyorken romantik dönem biçimi piyanoya tam olarak yansıtamıyor."</i>
Dönem farklılıkları	Dönemsel ayırım	<i>" Eserin bir sınavda ya da konserde çalınması aşamasında bir barok dönem eser klasik dönem gibi, bir klasik dönem eseri barok dönem gibi kulağa gelebiliyor."</i>
	Çalış teknikleri	<i>" Barok dönemde iki eldeki melodi geçişleri, portato vb, romantik dönemde sağ ve sol el farklılığı gibi özellikleri uygulayabiliyorlar."</i>

Piyano öğretim elemanları, pedal öğretimiyle ilgili genel olarak pedalı basma-kaldırma zamanlamasında problem yaşadıklarını belirtmektedirler. Daha sonraki aşamalarda ise pedal kullanımı yeterli olan öğrencilerde bu sefer sesleri sürekli pedal ile uzatma eğiliminde olduklarını gözlemlemektedirler. Öğretim elemanlarının lisans 3. sınıf öğrencileri için, pedal öğretimi esnasında oluşan problemlerdeki görüşleri şunlardır:

	Çalmada kolaylık olarak görme	<i>"Zaman içinde pedalı hataları kapama, sesi sadece pedalla uzatma gibi kolaylıklara kaçmak isteyenler olabiliyor. Bunlar zamanında uyarılar ile çözülüyor."</i>
Pedal Kullanımı	Pedal işaretlerine dikkat etme	<i>"Öğrencinin ve öğretmenin dikkatli olması gerekir. Öğrenci acele ediyor ve pedal basma sürelerini doğru uygulayamıyor."</i>
		<i>"En önemli problem, değişik pedal kullanma yöntemlerinde doğru zamanda basıp-bırakamama diye gözlemliyorum."</i>

Piyano öğretim elemanları teknik davranışlardan tremolo için gerekli hıza ulaşamadıkları görüşünde birleşmektedirler. Diğer süslemeler grubetto ve mordan'ın esere nasıl yerleştirilmesi konusunda tartımları ayırarak ve önce öğrenciye dinletme gibi bir yöntem izlediklerini belirtmektedirler. Ayrıca bu teknik davranışları çalışırken sürekli metronomla çalışma yöntemini izlemektedirler. Öğretim elemanlarının eserdeki süsleme işaretlerinin doğru kullanılmasına ve eserin temposuna uygun bir şekilde çalımıyla ilgili oluşan problemlerdeki görüşleri şunlardır:

"Hemen hemen her öğrenciyle tril konusunda sorun yaşıyorum. Devinişsel yeteneği zayıf öğrencilere 16'lık değerlerle tril yaptırıyorum. Tril bitirme noktasında çoğu öğrenci ile sorun yaşıyorum."

Süsleme işaretleri	Ağırlaşarak çalışma	"Süslemeler teknik çalışma gerektirir. Tempoya uygun hale getirene kadar yavaşlatarak çalıştırıyoruz."
	İşitme-uygulama	"Süslemeleri önce işitsel olarak duyup yerleştirmesini istiyorum eğer yapmazsa tartım kalıplarını bölerek anlatmaya çalışırım."

Piyano Öğretim Elemanlarının Teknik Davranış Görüşleri ile Lisans 1. 2. ve 3. Sınıf Piyano Öğrencilerinin Teknik Davranışlarının Kazandırılması Konusunda Karşılaşılan Genel Problemlere İlişkin Bulgular

Bu kısımda, piyano öğretim elemanlarının teknik davranışlar hakkındaki görüşleri ile lisans 1. 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin teknik seviyeleri arasındaki ortak problemlere ilişkin bulgulara yer verilmektedir.

Çalışma grubuna yapılan gözlem çalışmasında lisans 1. sınıf piyano öğrencileri için piyano çalmaya uygun vücut pozisyonu alma seviyesi 3,8 oranında "iyi" olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Piyano öğretim elemanlarının görüşlerinde ise temel duruş ve oturuş pozisyonuyla ilgili vücut pozisyonu, tabure üzerindeki pozisyon, ellerin tuşe üzerindeki pozisyonu ile ilgili problemlerle birlikte dönem sonuna kadar öğrencilerin istenilen seviyeye ulaştığını dile getirmektedirler.

Gözlem sonuçlarına göre, 1. sınıf öğrencilerinin çalım tekniklerini kavrama ve bu teknikleri doğru tempolarda çalmada 3,2 oranında "orta" olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Piyano öğretim elemanlarının görüşlerinde ise çalım tekniklerini kavrama ve bu teknikleri istenilen tempolarda çalmayla ilgili sınırlı şekilde bilgi ve beceriye sahip oldukları görüşü belirtilmektedir.

Araştırmaya katılan piyano öğretim elemanlarının görüşlerine göre, 2. sınıflarda yapılan gam ve arpej çalışmalarındaki yaşanan parmak numarası hataları ve problemlerli yapılan baş parmak geçitlerinden bahsetmektedir. Öğretim elemanları bu problemleri nasıl düzelttiklerini bol paralel gam ve arpej çalışması yaptırarak ve çalışmalarını ağır tempolarda sürdürerek devam ettiklerini dile getirmektedirler. Yapılan gözlem sonucunda gam ve arpej çalışmalarında öğrencilerin 3,4 oranında "iyi" olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Çalışma grubuna yapılan gözlem sonuçlarına göre, 3. sınıflar için dönemsel müzikal ifadeyle teknik davranışlarını birleştirebilme de 3,4 oranında "iyi" olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Piyano öğretim elemanları ile yapılan görüşmede, bu seviyedeki öğrencilerin dönemsel farklılıkları gözetenek çalabilmedeki problemlerden bahsedilmektedir. Barok ve Klasik dönem hariç diğer dönemlerde teknik davranışları uygulayan öğrencinin az olmasını dile getirmektedirler.

Lisans 3. sınıflara uygulanan gözlem sonuçlarına göre, pedal kullanabilme durumu 3 oranında "orta" olarak saptanmıştır. Öğretim elemanları ile yapılan görüşmede pedal kullanım ile ilgili öğrencinin pedala basıp kaldırmadaki zamanlama problemleriyle ilgili görüşler dile getirilmektedir. Bu problemler aşıldıktan sonra öğrencinin pedalsız uzatılması gereken sesleri dahi pedalla uzatma alışkanlığı kazandığını belirtmektedirler.

Piyano öğretim elemanları ile yapılan görüşmede, 3. sınıflardaki süsleme işaretlerinin kullanımıyla ilgili yaşanan problemlerden bahsedilmektedir. Öğrencilerin süsleme işaretlerini gereken temponun altında yapabilecek ders esnasında devinişsel becerilere sahip oldukları dile getirilmektedir. Bunları aşmak için derste gereken temponun altında çalışmalar yaptıklarını belirtmektedirler. Bu görüşlerden sonra yapılan gözlem çalışmasına baktığımızda süsleme işaretlerinin uygulanması 3,2 oranında "orta" olarak bulunmuştur.

Sonuç olarak öğretim elemanları ile yapılan görüşmelere ve gözlem bulgularının özellikle, pedal, dönemsel ifade, motif ve cümleler, gam ve arpej gibi teknik davranışlardaki eksiklikler belirlenmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmanın amaçların doğrultusunda lisans 1. 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin teknik seviyeleri 10 davranış ile belirlenmiş ve piyano öğretim elemanlarının görüşleriyle birlikte elde edilen sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

Araştırma sonucunda lisans 1. sınıf öğrencilerinin, duruş ve tutuş davranışlarından, piyano çalmaya uygun vücut pozisyonu alma, omuz, dirsek, bilek konumunu doğru oturabilme, elin yuvarlaklığını sağlama, beden rahatlığı, parmak, kol ve vücut ağırlığını tuşeye aktarma düzeylerinin "iyi" parmak ucunu tuşeye doğru oturabilme düzeylerinin

"orta" olduğu, cümleme davranışlarından, motif ve cümlelerin doğru teknikle çalınması düzeylerinin "orta" olduğu, artikülasyon davranışlarından, doğru devinimlerle çalış tekniklerini kullanabilme düzeylerinin "iyi" olduğu, nüans ve temponun uygulanması davranışlarından, nüanslardaki teknik becerileri uygulayabilme düzeylerinin "orta" olduğu, teknik davranışları uygularken temponun korunması düzeylerinin "iyi" olduğu belirlenmiştir. Bu veriler doğrultusunda lisans 1. sınıf öğrencilerinin teknik davranışlar bakımından "iyi" düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan piyano öğretim elemanlarının tamamı temel duruş pozisyonunda problemler yaşadıklarını dile getirmektedirler. Özellikle tabure mesafesi ve elin tuşe üzerindeki duruşu hakkında yoğun çalışma ve zaman ayırdıklarını belirtmişlerdir.

Piyano öğretim elemanları, 1. sınıf seviyesinde çalış tekniklerini oluşturan terimlerin (legato, staccato, portato v.b) hepsinin kazanılmasının oldukça zor olduğu konusunda fikir birliği içinde olduklarını dile getirmektedirler. Bu çalış tekniklerini, bu süre içerisinde yeterli çalışma olmaması halinde gerçek tempolara ulaşamadığı görüşlerine sahiptirler.

Lisans 2. sınıf öğrencilerinin, duruş ve tutuş davranışlarından, parmak, kol ve vücut ağırlığını tuşeye aktarma düzeylerinin "iyi" olduğu, nüanslardaki teknik becerileri uygulayabilme düzeylerinin "orta" olduğu, cümleme davranışlarından, motif ve cümlelerin doğru teknikle çalınması düzeylerinin "iyi" olduğu, dönemsel müzikal ifade ile teknik davranışları birleştirebilme düzeylerinin "orta" olduğu, gam ve arpej çalışmalarından, dört oktav paralel gam tekniğini uygulayabilme düzeylerinin "iyi" olduğu, başparmak geçidini doğru gerçekleştirme düzeylerinin "iyi" olduğu, üstten 3. ve 4. parmak geçidini doğru gerçekleştirme düzeylerinin "iyi" olduğu, dört oktav paralel arpej tekniğini uygulayabilme düzeylerinin "orta" olduğu, arpej tekniğinde bilek esnekliğinin sağlanması düzeylerinin "orta" olduğu, doğru devinimlerle çalış tekniklerini kullanabilme düzeylerinin "orta" olduğu belirlenmiştir. Bu veriler doğrultusunda lisans 2. sınıf öğrencilerini teknik davranışlar bakımından "orta" düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öğretim elemanları, 2. sınıf düzeyinde gam ve arpej çalışmalarında baş parmak geçidinde problem yaşadıklarını dile getirmektedirler. Öğrencinin ton bilgisinin yeterli

olmaması halinde gam ve arpej çalışmalarını çeşitlendirmekte zorlandıklarını belirtmektedirler.

Problemlerin yanı sıra, öğretim elemanları teknik davranışları derste nasıl çalıştıklarına dair görüşlerini bildirmektedir. Paralel gam ve arpej çalışmalarına derslerde gerekli zamanı verdiklerini dile getirmektedirler. Ağır tempoda paralel çalışmaların yapılması halinde parmak numaralarından öğrencilerin daha emin olduklarını belirtmektedirler.

Lisans 3. sınıf öğrencilerinin, nüans çalışmalarından, nüanslardaki teknik becerileri uygulayabilme düzeylerinin "orta", cümleme davranışlarından motif ve cümlelerin doğru teknikte çalınması düzeylerinin "orta", tempo çalışmalarından, teknik davranışları uygularken temponun korunması düzeylerinin "orta", dönemsel müzikal ifade ile teknik davranışları birleştirebilme düzeylerinin "iyi", süsleme çalışmalarından, mordan tekniğini doğru devinimlerle uygulayabilme düzeylerinin "iyi", gruppetto tekniğini doğru devinimlerle uygulayabilme düzeylerinin "orta", tril tekniğini doğru devinimlerle uygulayabilme düzeylerinin "orta", pedal tekniğini uygulayabilme düzeylerinin "orta", gam ve arpej çalışmalarından, dört oktav paralel arpej tekniğini uygulayabilme düzeylerinin "iyi", dört oktav paralel gam tekniğini uygulayabilme düzeylerinin "iyi" olduğu belirlenmiştir. Bu veriler doğrultusunda lisans 3. sınıf öğrencilerinin teknik davranışlar bakımından "orta" düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Piyano öğretim elemanları, 3. sınıf düzeyinde farklı dönemlere ait eserleri teknik davranışlarını uygulayarak çalmada kısmen problem yaşadıkları görüşünü belirtmektedirler. Dönemsel özellikler bakımında Barok dönemdeki teknik davranışları daha iyi uygulayabildikleri görüşünde birleşmektedirler. Ancak Klasik ve Romantik dönemlerde bunu başarabilen öğrenci sayının daha az olduğunu dile getirmektedirler. Romantik dönemdeki pedal öğeleri daha fazla olduğu için, öğrencinin pedal kullanımının zayıf olması durumunda dönemin gerektirdiği teknik davranışlara yoğunlaşamadığını belirtmektedirler.

Müzik öğretmenliği bölümlerinin programlarında bulunan en temel derslerden biri piyano eğitimidir. Çünkü müzik öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören bireylerin gerek öğrencilik yıllarında, gerekse mesleki yaşamlarında piyano eğitiminin büyük yeri vardır. Özellikle Eşlik, armoni ve teori eğitiminde piyanonun büyük önemi vardır. Bu konuyla ilgili

olarak Kıvrak (2003) müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki lisans derslerini değerlendirerek alan dersleri kapsamındaki piyano eğitimi dersinin diğer derslerle ilişkilendirilmesini irdelemiş ve piyano derslerinin büyük bir oranla alan derslerinde etkili araç niteliğindeki tek çalgı olduğunu vurgulamıştır. Müzik öğretmenliği lisans programı ders tanımlarında “piyano eğitimi ve öğretimi, bu programın temelini oluşturur” ifadesinden yola çıkarak tanımdaki ifadede yerini bulan ancak programda yer alış şekliyle bu ifadeyle çelişen bir planlamadan bahsetmiştir. Piyano derslerindeki teknik öğelerin artırılması ve etkili bir planlama için çağdaş bir piyano öğretim programına ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır. Bu müzik öğretmeni adaylarının araştırmada teknik davranışların artırılmasıyla ilgili ortaya konulan eksiklik ile bildiride vurgulanmak istenen çağdaş piyano eğitiminin gerekleri arasında araştırmayı destekleyici paralellikler tespit edilmiştir.

Öğretmen adayları, mesleki yaşamlarında piyanoyu derslerde çok sesliliği duyurabilen bir araç olarak kullanarak dersi daha zevkli bir hale dönüştürebilirler. Ayrıca piyano, parçalara eşlik, nota öğretimi ve şarkı öğretimi için de yardımcı bir araçtır. Piyanonun kullanım alanları ile ilgili olarak Görsev (2006), müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin “Piyano Eğitimi”, “Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi” ve “Eşlik (Korepetisyon)” dersleri ile okul şarkılarına doğaçlama eşlik becerileri arasındaki ilişkileri saptamış ve öğretim programlarında bu becerilere etkisi olduğu düşünülen derslerin mevcut durumları ile ilgili öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine yer vermiştir. Piyano dersiyile doğrudan ilişkisi bulunan “Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi” ve “Eşlik (Korepetisyon)” derslerinin teknik davranışlarla ilgili tespitlerinde ortak bulgulara rastlanmıştır.

Kuşkusuz bu eğitimlerin piyanoda verilebilmesi için müzik öğretmenin teknik davranış yeterliliklerini kazanması gerekir. Bu yeterlilikler ne kadar üst seviyelere çıkartılırsa piyanodaki hakimiyet artacak ve piyano çalgısı derslerde daha verimli bir şekilde kullanılacaktır. Teknik davranışlarda uzun süreli kalıcılığı sağlamak için kuşkusuz başlangıçtaki teknik davranışların iyi oluşturulması gerekmektedir. Bu konu ile ilişkili olarak Emen (2001) yılında yaptığı çalışmada, başlangıç piyano öğretimi, yöntem ve tekniklerinin neler olduğunun tespit etmeyi ve incelemeyi amaçlamaktadır. Müzik eğitimi veren fakültelerde görev yapan piyano öğretim elemanlarının, başlangıç piyano öğretiminde uyguladıkları yöntem ve tekniklerin benzerlikleri ve farklılıkları incelenmiştir. Başlangıç düzeyi teknik davranışlarla bu araştırmadaki teknik davranışların periyodik olarak

hazırlanması bakımından benzer yönler taşımaktadır. *Doğru oturuş, ellerin klavye üzerindeki durumu, eseri nüans ve terimlerine uygun çalabilme, ritmi eserin başından sonuna kadar aksatmama, eserin temposunu uygun çalabilme, piyano çalma temel teknikleri (staccato, legato, non legato v.b) istenilen nitelikte yapabilme* ile bu araştırmada kullanılan lisans 1. 2. ve 3. sınıf gözlem davranışlarından, *piyano çalmaya uygun vücut pozisyonu alma, parmak ucunu tuşeye doğru oturtabilme, teknik davranışları uygularken tempunun korunması, nüanslardaki teknik becerileri uygulayabilme, Doğru devinimlerle çalış tekniklerini kullanabilme (legato, staccato, portato v.b.)* gibi teknik davranışlarla ortak bulgulara ve paralel sonuçlara rastlanmaktadır.

Araştırma sonucu gösteriyor ki; lisans 1. sınıflarda teknik davranış seviyeleri "iyi" düzeyinde iken, lisans 2. ve 3. sınıflarda "orta" seviyelerine geriliyor. Öğretim elemanlarının görüşleriyle birleştirdiğimizde bu sonuçtaki büyük etken öğrencilerin lisans seviyeleri arttıkça çalışma ve dinleme alışkanlıklarını aynı oranda geliştiremedikleri söylenebilir.

Piyano eğitimi son derece sabırlı ve ayrıntılı çalışma gerektiren uzun bir eğitim sürecidir. Gerekli ilerlemenin kaydedilmesi için öğretmenin tutumu olduğu kadar, öğrencinin de bireysel çalışmaları önem taşımaktadır. Öğretmen tarafından yapılan önerileri dikkate almayan ya da yeterince pekiştirmeyen bir öğrencinin piyano eğitiminde iyi bir düzeye gelmesi olanaksızdır. Bu nedenle daha eğitimin başlangıcından itibaren öğrenciye doğru çalışma yöntemleri öğretilerek, bireysel çalışma alışkanlığı kazandırılmalıdır. Bununla birlikte Piyano öğretim elemanları ders saatinin haftada bir saat olması sebebiyle teknik davranışları geliştirici egzersizlere fazla yer veremediklerini belirtmektedirler. Müzik öğretmeni adaylarının ise Kamu Personeli Seçme Sınavı gibi sorumluluklarından dolayı piyanodaki teknik davranışlara yeterince eğilemedikleri görülmektedir. İki saatlik günlük çalışma yetersiz, aynı seviyede kalmak için minimum üç saat yeterli, dört saat ilerletici bir çalışma, günlük beş saat piyanist olmak isteyenlerin çalışma süresidir (Feridünoğlu, 2004). Bu sebeple lisans seviyeleri arttıkça aynı oranda artan teknik davranışları iyi seviyede yakalayacak fırsatların oluşmadığı görülmektedir.

Bu düşünceyle ilgili olarak Ekinci'nin (2004), müzik öğretmeni adayları ile yaptığı çalışmada müzik öğretmeni adaylarının çok önemli bir kısmının teknik alıştırmaların gerekliliğine inandıkları; ancak gerek ders süresinin yetersiz olmasından, gerekse öğretmenleri tarafından bu çalışmalarını yapmaya yeterli motive edilmediklerinden ve düzenli

çalışma alışkanlıklarının olmayışından bireysel çalışmalarında bu teknik alıştırmalara yeterli ölçüde yer veremedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Teknik davranışların ders saatinin az olmasından dolayı yetersiz çalışılmasıyla, bu araştırmadaki öğretim görevlilerinin teknik davranışlar ile ilgili görüşlerinde benzer bulgulara ulaşılmaktadır.

Araştırmada elde edilen sonuçlara dayanılarak aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

1. Araştırmanın sonucunda 1. sınıf piyano öğrencilerinde nüansları uygulamada diğer davranışlara göre daha az yeterli olduğu gözlemlenmiştir. Bu durumda öğrencinin öncelikle eseri okuması ve çalışması alışkanlık haline getirmesi önerilir. Bununla birlikte sağ ve sol elde nüansları uygulayabilecek duruma getirmek için eserin tonu ile ilgili gam çalışmalarının farklı tartımlarla uygulanması önerilebilir. Öğrencinin eserin içindeki nüansları uygulayabilmesi için öğretim elemanının önceden öğrenciye eser içindeki nüansları tanıtıcı bir şekilde çalması tavsiye edilir.

2. Araştırmanın sonucunda 2. sınıf piyano öğrencilerinin arpej tekniğini uygulanmasında eksiklikler gözlenmektedir. Derslerde arpej tekniği çalışılırken, bileğin her parmağın bastığı nota yönünde hareket edip parmaklara yardımcı olması önerilebilir. Ayrıca parmak numarası hatası olmaması için arpejleri çalışırken farklı tartımlar kullanılarak parmak gelişimi sağlanabilir.

3. Araştırmanın sonucunda 3. sınıf piyano öğrencilerinin, eserlerin çalımında temponun korunması, tril tekniğini ve farklı dönemlere ait eserleri dönemin özelliklerine uygun bir biçimde çalmada problemler tespit edilmektedir. 3. sınıf seviyesindeki bir öğrencinin eserin istenilen temposuna ulaşılabilmesinde metronom hızının başlangıçta yavaş daha sonraki her çalışmada hız artımı yapılması tavsiye edilir. Tempo artımında karşılaşılan güçsüz parmak probleminin mevcut olduğu küçük bölümlerin tekrar edilerek çalışılması tavsiye edilir. Derslerde öğrencilere dönem özelliklerini ayırt edebileceği müzik dinleme kaynakları önerilebilir. Bu seviyedeki eserlerin bir çoğundaki tril tekniği çalışmaları için öğrencilere tril tekniğini içeren etütler verilebilir. Bu tril pasajları önceleri yavaş bir tempoda çalışılıp, trilleri zamanında başlayıp zamanında bitirebilmek için iki nota arasında her türlü tartım değişikliği denenerek sonucunda istenilen tempoya erişilmesi önerilebilir. Öğrencilerin farklı dönemlere ait eserleri dönemin özelliklerine uygun bir biçimde çalabilmesini sağlamak

için, öğretim elemanları çalacağı dönem hakkında bilgi verip öğrencilerin eserlerini dinleyebilecekleri ve izleyebilecekleri güvenilir kaynaklar önerilebilir.

4. Müzik öğretmenliği bölümlerinde verilen piyano derslerinde, dersin başında veya uygun görülen kısmında gam ve arpej çalışmalarına ya da en azından öğrencinin çalacağı eserin tonunda olan gam ve arpej çalışmalarına yer verilmesi ve bu çalışmaların önemi konusunda bilgilendirme yapılması önerilir.

5. Piyano öğretim elemanlarına yol gösterici nitelik taşıyan müzik öğretmenliği lisans programındaki piyano ders tanımı gözden geçirilerek bir piyano eğitimi programına dönüştürülmesi ve teknik davranışların bu program içerisinde tüm öğeleri ile yapılandırılarak birlikte ele alınması tavsiye edilir.

6. Öğrencilerin teknik davranışlardaki becerilerini iyi seviyelerine çıkarabilmek amacıyla özel çalışmaları ders dışında da yapılması özendirilmeli öğretim elemanları tarafından öğrencilerin motivasyonunu sağlanmalıdır. Bunun için tanınmış piyanistlerin hayat hikayelerindeki çalışma disiplinleri örnek olarak gösterilebilir özellikle Schumann' ın genç piyanistlere öğütleri ders anlarında öğrencilere sunulabilir.

7. Araştırmanın sonucunda piyano öğretim elemanlarının görüşünde eserlerde parmak numaralarına uyulamadığı görüşü ortaya çıkmaktadır. Öğretim elemanları derslerde parmak numaralarını belirleyici egzersizler yapabilir ve bununla birlikte gam ve arpej çalışmalarındaki parmak numaralarını da önemseyerek öğrenciye parmak numaralarının önemi ile ilgili her ders uyarılarda bulunabilir.

8. Piyano eğitiminde teknik becerilerin uygulanmasındaki diğer önemli öğelerden ise öğrencinin armoni ve form bilgisidir. Piyano öğretmenleri derslerde, öğrencilerin piyano eserlerini çalmadan önce eserin, hangi müzik formuna ait olduklarını ve armonik analizleri hakkında tanıtıcı bilgilere yer verebilirler. Bu bilgiler sayesinde öğrenci parçanın içerisindeki bölümleri ayırt edebilir ve çalışma esnasında sınırladığı bu kısım içerisindeki teknik zorlukları tespit ederek çalışmasını daha bilinçli ve dikkatli bir şekilde yürütecektir. Aynı zamanda motif-cümle başlangıç ve bitişlerinde yapılması gereken uygun teknik davranışları daha doğru yapacaktır.

9. Parmakları bilincin yönettiği gibi pedalı da ayak değil kulak yönetir. Piyano çalan kimsenin kendini iyice dinlemesi ve iyi eğitilmiş duyumun kontrolünde kullanması gerekir. Bu yüzden öğretim elemanları derslerde pedal zamanlamasının iyi ayarlanmaması halinde doğacak karmaşık seslerin rahatsız duyumunu öğrenciler çalmadan önce dinletip bu seslerin oluşmaması için pedalı basma ve kaldırma zamanının çok önemli olduğu konusuna dikkat çekebilirler.

Kaynakça

- Ekinci, H. (1998). *Piyano Eğitimine Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinde Başlayan Öğrencilerin 1. Yıl Piyano Öğretim Etkinliklerinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Ekinci, H. (2004). *Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Piyano Derslerinde Karşılaşılan Teknik Alıştırmalar Sorunu: Hedefe Uygun Teknik Alıştırma Örnekleri*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Fink, S. (1992). *Mastering Piano Technique*, Protland, Amadeus Press.
- Görsev, A. (2006). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin "Piyano Eğitimi", "Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi" ve "Eşlik (Korepetisyon)" Dersleri İle Okul Şarkılarına Doğaçlama Eşlik Becerileri Arasındaki İlişkiler* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu
- Gültek, B. (2007). *Piyano Pedagojisi*, <http://www.piyanoegitimi.com/> Web adresinden 01 Ağustos 2013 tarihinde edinilmiştir.
- Kıvrak, N.G.(2003). *Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Piyano Eğitimi*, Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, Malatya.
- Köse, E (2010). *Bilimsel Araştırma Modelleri* Editör Remzi Y. Kıncal. Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Küçük, A. (2002). *Piyanistik Organlar ve Eforsuz Kullanımları*, G.Ü.Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı. 3. Ankara.
- Özdamar, K. (2004), *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*, Kaan Kitapevi.
- Özen, N. (2004). *Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri*, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi
- Pamir, L. (1987). *Çağdaş Piyano Eğitimi*, İstanbul Beyaz Köşk Yayıncılık, No.2.
- Sözer, V. (1986). *Müzik ve Müzisyenler Ansiklopedisi*. İstanbul, Remzi Kitapevi.
- Şen, S. B. (1999). *Piyano Tekniğinin Biyomekanik Temeli*. İstanbul, Pan Yayıncılık. 1.Basım.

Yayla, F. (2003). *Meabd öğretim elemanlarının müzik öğretmeni yetiştirme sistemine ilişkin görüşleri*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu. İnönü Üniversitesi. Malatya

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin

Yılmazlar, E. (2005), *Müzik öğretmeni adaylarının başlangıç piyano öğretiminde uyguladıkları yöntem ve tekniklerin değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.